



EIROPAS SAVIENĪBA

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ



LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

ANNO 1919



PROFESIONĀLAJĀ IZGLĪTĪBĀ IESAISTĪTO
VISPĀRIZGLĪTOJOŠO MĀCĪBU PRIEKŠMETU PEDAGOGU
KOMPETENCES PAAUGSTINĀŠANA

Gatis Ozoliņš

E-kulturoloģija. Kultūru globalizācija un dialogi

Materiāls izstrādāts

ESF Darbības programmas 2007. - 2013.gadam „Cilvēkresursi un nodarbinātība”
prioritātes 1.2. „Izglītība un prasmes”

pasākuma 1.2.1. „Profesionālās izglītības un vispārējo prasmju attīstība”

aktivitātes 1.2.1.2. „Vispārējo zināšanu un prasmju uzlabošana”

apakšaktivitātes 1.2.1.1.2. „Profesionālajā izglītībā iesaistīto pedagogu
kompetences paaugstināšana”

Latvijas Universitātes realizētā projekta

**„Profesionālajā izglītībā iesaistīto vispārizglītojošo mācību priekšmetu pedagogu
kompetences paaugstināšana”**

(Vienošanās Nr.2009/0274/1DP/1.2.1.1.2/09/IPIA/VIAA/003,

LU reģistrācijas Nr.ESS2009/88) īstenošanai.

Rīga, 2011.

Kultūru globalizācija un dialogi

Globalizācija ir daudzšķautņains process, saistīts ar ekonomiskām, sociālām, tehnoloģiskām, politiskām un citām izmaiņām, kuru rezultātā vairums pasaules valstu un ģeogrāfisko reģionu kļūst savstarpēji ciešāk saistīti, taču arī vairāk atkarīgi viens no otra. Praksē globalizācija izpaužas pieaugošā preču un pakalpojumu, kā arī kapitāla, naudas un iedzīvotāju plūsmā starp valstīm. Arī intensīvāka informācijas un zināšanu, kā arī tehnoloģiju un inovāciju izplatīšanās pasaulē raksturo globalizācijas procesu.

(Avots: www.wikipedia.com)

Kultūru globalizācija un dialogi

- ❑ Globāls ir tāds, kas aptver visu pasauli, vienotā dialogā un mijiedarbībā iesaista aizvien vairāk sabiedrību (kultūru).
- ❑ Lokāls ir tāds, kas saistīts ar noteiktu zemi, vietējs.

Kultūru globalizācija un dialogi

- Kas ir globalizācija?
- Vai mēs dzīvojams globālā vai lokālā kultūrā?
- Kādas zīmes, zīmoli vai simboli liecina par piederību globālai un lokālai tradīcijai?
- Kas notiks ar “mūsu kultūru” (lokālā tradīcija) globalizācijas procesā?
- Kādas ir “mūsu kultūras” nākotnes iespējas?
- Kā mums to izmantot?

Kultūru globalizācija un dialogi

Avots: www.thecocacola.com



Avots: www.typophile.com



Kultūru globalizācija un dialogi

Avots:

www.moneysavingmom.com



Avots:

www.rigaryanair.wordpress.com



Kultūru globalizācija un dialogi

Avots: www.viss.lv



Avots:
www.mammamuntetiem.lv



Kultūru globalizācija un dialogi

Avots: www.vietas.lv



Avots:

www.atrastsvalmiera.blogspot.com



Kultūru globalizācija un dialogi

Globālās izglītības mērķi:

- Visu izglītības līmeņu un formu starptautiska dimensija un globāla perspektīva.
- Izpratne un cieņa pret visām tautām, to kultūru, vērtībām un dzīvesveidu.
- Apzināties aizvien pieaugošo pasaules tautu savstarpējo mijattiecību un mijsakarību.

Kultūru globalizācija un dialogi

- Spēja un tiesības sazināties ar citiem cilvēkiem.
- Cilvēkam ir ne tikai tiesības, bet arī pienākumi pret citiem cilvēkiem.
- Izprast starptautiskas sadarbības un solidaritātes nepieciešamību.
- Cilvēka gatavība iesaistīties visa līmeņa sadarbībā un kopējo problēmu risinājumā.

(Avots: <http://liis.lv/vi/global.htm>)

Kultūru globalizācija un dialogi

Avots: zazzle.com



Antiglobālistu maršs.

Avots: photoshelter.com



Kultūru globalizācija un dialogi

Kas ir kultūru dialogs?

Kultūru dialogs ir process, kurā sabiedrības (kultūras) uz vienlīdzīgiem pamatiem sarunājas, izvairoties no naida, neiecietības, aizspriedumiem un jebkādas savstarpējas diskriminācijas.

Kultūru globalizācija un dialogi

Kultūru dialogi var tikt uztverti divējādi:

- 1) dialogs starp lielām kultūru tradīcijām (kristiešu un musulmaņu, musulmaņu un hinduistu, kristiešu un natīvām sabiedrībām, rietumiem un austrumiem u. tml.);
- 2) dialogs starp kultūrām vienas valsts ietvaros.

Kultūru globalizācija un dialogi

Dievturības veidojās Latvijā 20. gs. 20.-30. gados. Kustības līderis bija Ernests Brastiņš. Pēc Otrā pasaules kara dievturu kustība attīstījās trimdas latviešu vidū. Latvijā dievturu darbība atjaunojās 20. gs. 80. gadu beigās.

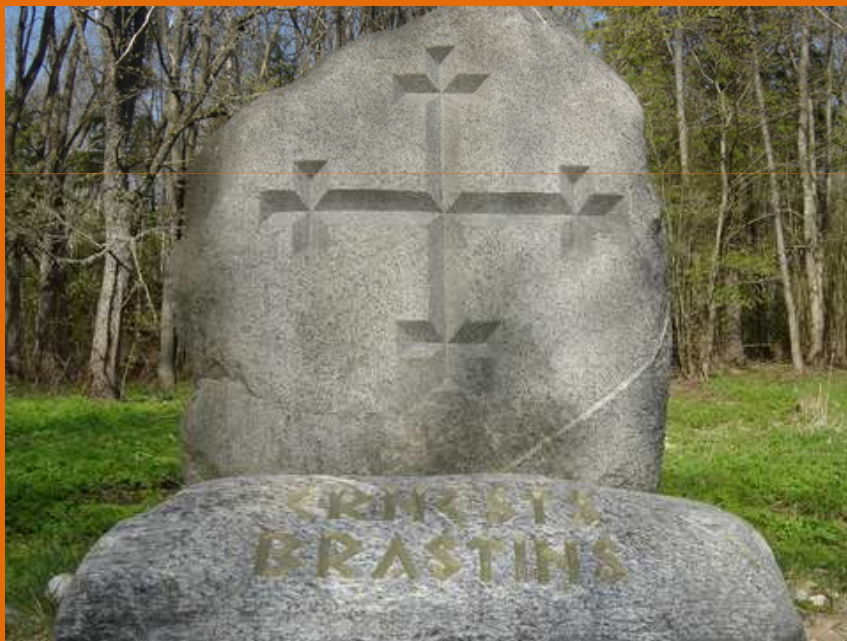
Kultūru globalizācija un dialogi

Dievturības centrā ir priekšstats par augstāko būtni – Dievu. Dievs ir pasaules kārtības, likumu un likteņu noteicējs, dod cilvēkiem padomu. Viņam līdzās darbojas dievietes Māra un Laima. Māra simbolizē redzamo materiālo pasauli. Laima pārzina Dieva iedibināto kārtību un noteiktos cilvēku likteņus.

Dievturi uzskata, cilvēku veido augums, dvēsele un velis. Pēc cilvēka nāves augums nonāk zemē un Māras pārziņa, dvēsele dodas pie Dieva, bet velis – veļu valstī. Velis nodrošina saikni ar senču tradīcijām un gudrību.

Kultūru globalizācija un dialogi

Piemiņas zīme E. Brastiņam. Dikļi. Foto: G. Ozoliņš



Dievturu krusts (arī Krusta krusts, Māra krusts, Zelta krusts). Valmiera.

Foto: G. Ozoliņš



Kultūru globalizācija un dialogi

Jautājumi pārrunām, diskusijām:

- Kas ir tradicionālā kultūra? Kā tā redzama apkārtējā kultūrvidē?
- Kas ir latvisks stils apģērbā, rotaslietās, celtnēs, interjerā u. tml.?
- Kas Jums simbolizē latvisko?
- Kā izvēlēties un vai izvēlēties starp latvisko un starptautisko?
- Kas ir tautisks, kas ir nacionāls un kas ir nacionālisms?
- Kas ir kultūru relatīvisms?
- Vai ir iespējams dialogs starp kultūrām? Kā tas būtu jāveido?
- Kā par savu kultūru pastāstīt citas kultūras piederīgajiem? Kāds būtu Jūsu veids?
- Kas Jūsaprāt veido Jūsu kultūras pamatu? Kāpēc?

Kultūru globalizācija un dialogi

- **Veic pētījumu!**
- Savā tuvākajā apkārtnē (iela, veikali, iestādes, apģērbs, reklāma u. tml.) savāc un apkopo materiālus, kuros redzamas stilizētas latviešu ornamenta zīmes. Mēģinu noteikto to funkcionalitāti!
- Apraksti kādu svētvietu (pilskalnu, dižakmeni, dižkoku, upuralu u.tml.)!

Kultūru globalizācija un dialogi

Piemērs. Ornamenti Latvijās kultūrainavā un reklāmā

Stilizēta Ūsiņa zīme. Vecpiebalga. Foto: G. Ozoliņš



Stilizēta Ūsiņa zīme. Mālpils. Foto: G. Ozoliņš



Kultūru globalizācija un dialogi

Piemērs. Ornamenti Latvijās kultūrainavā un reklāmā

Jumja zīme. Cēsis. Foto: G. Ozoliņš



Jumja maize. Daugavpils. Foto: G. Ozoliņš



Kultūru globalizācija un dialogi

Piemērs. Ornamenti Latvijās kultūrainavā un reklāmā

Jumja maize. Aglona. Foto: G. Ozoliņš

Jumja maize. Foto: G. Ozoliņš



Kultūru globalizācija un dialogi

Piemērs. Lietuviešu neopagāņu grupa Romove

Laulību rituāls. Zarasi. Foto: G. Ozoliņš

Laulību rituāls. Zarasi. Foto: G. Ozoliņš



Kultūru globalizācija un dialogi

Piemērs. Lietuviešu neopagāņu grupa Romove

Iniciācijas rituāls. Zarasi. Foto: G. Ozoliņš



Iniciācijas rituāls. Zarasi. Foto: G. Ozoliņš



Kultūru globalizācija un dialogi

Pielikumā:

- V. Damberga **poēmas** “Laimas parādīšanās” fragments.

Kultūru globalizācija un dialogi

Literatūra un avoti:

- Ēriksens, T. H. 2010. Mazas vietas – lieli jautājumi. Ievads sociālantropoloģijā. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds.
- Vēvere, V. 2005. Globalizācija un filozofija. *Literatūra un kultūra: process, mijiedarbība, problēmas. VI.* Daugavpils: Saule. 9.-19. lpp.
- <http://lv.wikipedia.org/wiki/Globalizācija>
- <http://liis.lv/vi/global.htm>